

COLUMN

Kromrecht

Luxe heeft niet altijd zijn prijs

De omzetbelasting belast het verbruik van goederen. De ene keer tegen het hoge tarief van 21%, de andere keer tegen het lage tarief van 9% en soms tegen 0%.

Het best wel grote tariefverschil heeft zijn oorsprong in diverse oorzaken. Een oorzaak is bijvoorbeeld dat eerste levensbehoeften (eten en drinken) lichter belast worden dan luxe uitgaven die voor het plezier gedaan worden. Het is een basisbeginsel in de btw dat algemeen geaccepteerd is.

Dit uitgangspunt heeft soms toch wel heel vreemde consequenties. Ook voor de kwekers van paddenstoelen. De fiscus heeft dit onderkend en heeft op haar site een waarschuwing opgenomen.

Het gaat om de volgende waarschuwing:

Let op!

Pootgoed en zaden die bestemd zijn om planten of paddenstoelen met een hallucinogene of psychedelische werking te kweken, vallen onder het 21%-tarief. Bijvoorbeeld broed waarmee paddo's kunnen worden gekweekt, growkits en kweekvloeistof voor paddo's.

Gewone paddenstoelen zoals champignons of cantharellen worden beschouwd als eerste levensbehoeften en belast tegen het lage tarief van 9%. En de paddenstoelen met 'bijwerkingen' worden belast met 21%.

Op zich niets mis mee. Of je nu tript op de *Silocybe cubensis* (de paddo) of de *Amanita muscaria* (de vliegenschwam), het lijken mij beide geen eerste levensbehoefte.

Maar het is wel vreemd dat de fiscus dit zo prominent op haar site vermeld heeft. Is de paddobusiness dan zo groot? Ik heb geen idee eigenlijk. Tot op heden ben ik in mijn werkzame leven nog nooit een – al dan niet legale – paddokwekerij tegengekomen. Champignonkwekers daarentegen vaak genoeg. Zou het soms te maken hebben met het feit dat de meeste handelaren in wiet en paddo's niet consequent de verschuldigde omzetbelasting afdragen? Dat zou mij niet verbazen. Formeel is het tarief voor paddo's 21%, in de praktijk waarschijnlijk niet. Luxe heeft niet altijd zijn prijs.

Let op!
Paddenstoelen met 'bijwerkingen' worden belast met 21%.

FOTO: JOEP VAN DER PAL

Varkens die worden ingezet om onkruid te bestrijden onder zonnepanelen. Onno van Bekkum pleit voor het organiseren van veerkrachtige gebiedseconomie verbonden aan gemeenschappen: gebiedscoöperatie.

Oplossingen voor huidige tijd: coöperatief uit de coronacrisis

DOOR ONNO VAN BEKKUM

Honger elders in de wereld en overschotten in Nederland: het landbouw- en voedselsysteem blijkt niet corona-bestendig. De oorzaak van de problematiek is systemisch. Prettig, want dat is mensenwerk. Met meer samenwerking, meer coöperatie, kunnen we eruit komen. En als Nederlanders zijn we daar goed in, zeker binnen de agrosector. De crisis veranderde ons gedrag in superkorte tijd volledig. Dat biedt hoop.

Eigenlijk wisten we al voor de corona-uitbraak dat we te kampen hebben met structurele mankementen in economie en samenleving. Kijk naar klimaatverandering, verlies van biodiversiteit, polarisatie van bezit, bodemdegradatie, vluchtelingenstromen, obesitas, belastingontwijking enz. Het systeem dat we opbouwden, leunt zwaar op twee sturingsvormen: overheid en markt. En met één dominante sturingsmethodiek: strijd. Concurrentiestrijd tussen ondernemingen en politieke strijd rondom partijbelangen. Strijd bijvoorbeeld om grond, grondstoffen, zaden, water, arbeidskrachten, ketenposities, afzetgebieden en data. Al deze strijd helpt nu niet.

Steeds helderder wordt: een systeemverandering is nodig. Maar het is allemaal mensenwerk; mensen kunnen het ook (weer) veranderen. Met de verergerende (economische) crisis dringt het moment steeds meer.

Het systeem (overheid en markt) is steeds grootschaliger, anoniemer, onpersoonlijker geworden. En de mens daarmee steeds individualistischer, reactief naar wat hem wordt aangeboden. Met geld als stuurmiddel beoordeelt de consument vooral op prijs. Dat noodt tot het voortdurend wegsnijden van kosten in de keten, waarvan indrukwekkende marketingcampagnes de

OPINIE

Het wereldwijde landbouw- en voedselsysteem blijkt niet coronabestendig, aldus Onno van Bekkum. Hij analyseert de oorzaken en komt met een oplossingsrichting: een coöperatief model.

schade verhullen. Tegelijkertijd bleek het individualisme een uitstekende voedingsbodem voor het materialisme en het consumentisme. In naam van economische groei zijn de rijke werelddelen enorm gaan consumeren, met een gigantische aanslag op gebieden elders, hun bewoners en de mondiale ecologie. En in lock-down vragen we ons af: hoe nu verder? Zo snel mogelijk

In lock-down vragen we ons af: hoe nu verder?

herstellen om door te gaan op oude voet, of overstappen naar iets beters? Kan coöperatie als derde sturingsvorm bijdragen aan een oplossing?

Een systemische oplossing zie ik, in de tijd, langs drie sporen: 1) democratisch verankerde coördinatie, ook op wereldniveau; 2) een veerkrachtige basis in de economie van de gemeenschap/ het gebied; en 3) een nieuwe, coöperatieve houding naar al onze economische keuzes en relaties, leidend tot wezenlijke gedragsverandering.

De crisis maakt de onderlinge verbondenheid van de mensheid heel sterk

zichtbaar. We ontdekken langzaam dat we als mensheid één zijn. Het lijden van één, schaaft allen. Internationale, lange voedselketens zijn kwetsbaar gebleken. Het voorkómen dat honderden miljoenen van honger sterven, vraagt mondiale coördinatie. Voedsel-zelfvoorziening op regionaal niveau dient daarbij voorop te staan; mondiale afstemming kan regionale tekorten aanvullen. Multinationals gaan dat niet oplossen, eenvoudigweg omdat de koopkracht ontbreekt: honger heeft geen 'vraag'. Op één niveau, dat van de wereld, is daarom democratisch verankerde coördinatie nodig. Op een ander niveau betekent dat het organiseren van veerkrachtige gebiedseconomie verbonden aan gemeenschappen: gebiedscoöperatie. Het zijn twee schaalniveaus die nu ontbreken en een coöperatieve insteek vragen.

Dan komen we op het moeilijkste deel: de coöperatieve mens. De markt, in de neoliberale variant van de afgelopen decennia, beloonde eigenbelang. Het heeft ons 'denken' sterk gekleurd: 'ik heb het geld – dus ik heb het recht'. Die wissel omzetten en vanuit algemeen belang te gaan denken en daaraan dienend te handelen, is een enorme opgave. Kunnen we de eiwitbalans wat verschuiven naar plantaardig? Kunnen we met elkaar op een eerlijker manier de lusten en lasten verdelen, de risico's en de kansen? Hébben we wel een keuze, nu we de 'oude' sturingsorde slagzij zien maken? Nee. Maar wat 'we' ruim honderd jaar geleden deden na de grote landbouwcrisis, zo gaan we het nu weer doen. Vanuit een nieuwe houding vertalen we het 'welbegrepen eigenbelang' naar coöperatieve gebiedseconomie en algemeen wereldbelang. Coöperatief komen we uit deze crisis.

□ Onno van Bekkum, coöperatiedeskundige, bestuurder van De Coöperatieve Samenleving en lid van de internationale Bahá'í-gemeenschap.

Pieter Seegers is fiscalist, gespecialiseerd in de agrarische sector

De redactie nodigt u uit te reageren op onderwerpen die u bezighouden of raken in uw bedrijfsvoering. Opiniestukken en brieven kunt u mailen naar redactie@boerderij.nl. Tips en opmerkingen: 0314 35 81 00. De redactie behoudt zich het recht voor brieven en opiniestukken in te korten of niet te plaatsen.